

Eğitim Kılavuzu 1

Kültürlerarası Öğrenme

T O R K İ Y E
EKONOMİK VE TOPLUMSAL
TARİH VAKFI

Eğitim Kılavuzları dizisine hoş geldiniz

Gençlere ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik kapasite geliştirmeyi hedefleyen eğitim programları ve kılavuz yayınlar konusunda ülkemizde büyük bir boşluk bulunmakta. Özel sektöre ya da kişisel kariyere yönelik yayınların ve özel eğitim ve danışmanlık şirketlerinin varlığı ise zaten kısıtlı kaynaklarla çalışan kuruluşların ve ekonomik olanakları sınırlı olan gençlerin gereksinimine ne içerik olarak, ne de maddi açıdan yanıt verecek durumda değil.

Bu gereksinimi karşılamak için Avrupa Komisyonu ve Avrupa Konseyinin gençlik ile ilgili birimlerinin ortaklığıyla yayımlanan Eğitim Kılavuzları dizisinden seçme yayınları Türkçeye çevirerek bir ilk adım atmaya ve Türkçe'de daha sonra uyarlanabilecek bir örnek oluşturmaya karar verdik. Türkiye'de uygulanmasıyla birlikte gençliğe ve sivil toplum örgütlerine belirli bir açılım getirmeyi başaran ve henüz sayısı sınırlı olsa da önemli bir eğitimci kitlesinin oluşumuna önayak olan Avrupa Birliği Avrupa - Akdeniz Gençlik Eylem Programı ulusal koordinatörlüğü de bu yayına finansal destek sağladı.

Bu dizi Avrupa'da farklı kültürel, mesleki ve örgütsel yapılardan gelen kişilerin ortak çabasının sonucudur. Sivil toplum örgütlerindeki gençlik eğitimcileri, gençlik liderleri ve profesyonel yazarlar; her bir konu bakımında Avrupa'daki yaklaşımların çeşitliliğini göz önüne alırken hedef kitlenin gereksinimlerini karşılayacak nitelikli bir yayını hazırlamak için birlikte çalıştılar. Bu yayınlar hedef kitlesi olan gençlere yönelik olsa da genelde bütün sivil toplum kuruluşlarının kullanımına uygundur.

Elinizdeki kılavuz ilk olarak 2000 yılı içinde yayımlanan ve izleyen yıllarda yenileri eklenecek bir dizinin parçası. Aynı zamanda Avrupa Birliği Komisyonu ve Avrupa Konseyi tarafından yürütölen Avrupa Gençlik Çalışanları Eğitimi için Ortaklık Programının ürünlerinden birisi. İki kurum arasındaki ortaklık bu kılavuzlar dışında eğitim kursları, "Coyote" dergisi ve dinamik bir internet sitesi gibi başka işbirliği alanları da yarattı. Ortaklık bakımındaki (yeni yayınlar, eğitim kursu ilanları vb) gelişmeleri izlemek veya kılavuzların elektronik versiyonlarını sanal ortamda edinmek için Ortaklığın web sayfasını ziyaret edebilirsiniz: www.training-youth.net Dizinin orijinal adı olan T-Kit hem 'Training Kit-Eğitim Kılavuzu' tamlamasının kısaltılmışı, hem de İngilizce okunuşu ile "bilet" anlamına geliyor; "Spiffy" adı verilen karakter de kapakta yeni fikirleri keşfetmek üzere çıkacağı yolculuğun biletini elinde tutarken görölüyor.

Dizinin yaratıcılarına göre bu kılavuz gençlik ve sivil toplum örgütlerinin çalışanları ve eğitimcilerine ulaşmak ve onlara sunacakları eğitimlerde kullanmak üzere kuramsal ve pratik araçlar sunmayı amaçlıyor. Türkçeye çevrilirken bu anlamı korumak için Eğitim Kılavuzu Dizisi ismini kullanmayı uygun gördük.

Dizi kapsamında ilk aşamada 'Kültürlerarası Öğrenme', 'Uluslararası Gönüllü Hizmetleri' ve 'Proje Yönetimi' başlıklı kitleri Türkçe'de yayımlıyoruz. Bu yayınları aynı zamanda Tarih Vakfının (www.tarihvakfi.org.tr), Avrupa -Akdeniz Gençlik Eylem Programının (www.euromed.org.tr) ve Ortaklığın yukarıda adresi belirtilen web sitesinden ücretsiz olarak takip edebilirsiniz.

Yararlanabilmeniz dileğiyle...

Alper Akyüz / aakyuz@tarihvakfi.org.tr
Tarih Vakfı STK'lar ve İnsan Hakları Programı

Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı yayınıdır.
Valikonacı Cad. Samsun Apt. No. 57 Kat 2 34365 Nişantaşı-İstanbul
Tel: 0 212 233 21 61 / Faks: 0 212 234 32 90
www.tarihvakfi.org.tr / yayin@tarihvakfi.org.tr

Türkçe'ye Çeviren
Alper Akyüz

Düzeltilen
Nihal Boztekin

Avrupa Konseyi Yayınları
F-67075 Strasbourg Cedex

© Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu, Kasım 2000

Bu yayındaki materyal, ancak ticari olmayan eğitsel amaçlarla kaynak belirtmek kaydıyla kullanılabilir.

Bu belge, Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi veya bu kurumlarla işbirliği içindeki diğer organizasyonların resmi görüşünü yansıtmaz.

Eğitim Kılavuzu
KÜLTÜRLERARASI
ÖĞRENME

Eğitim Kılavuzu (T-Kit) dizisi eşğüdümü

Silvio Martinelli

Bu Kılavuzun Editörleri

Silvio Martinelli, Mark Taylor

Bu Kılavuzun yazarları

(son sayfaya da bakınız)

Arne Gillart

Mohammed Haji-Kella

Maria de Jesus Cascao Guedes

Alexandra Raykova

Claudia Schachinger

Mark Taylor

Editorial Komite

Bernard Abrignani

*Institut National de la Jeunesse
et de l'Education Populaire*

Elisabeth Hardt

*European Federation
for Intercultural Learning*

Esther Hookway

Lingua Franca

Heather Roy

*World Association of Girl Guides
and Girl Scouts*

Sekreteryaya

Sabine Van Migem (*İdari Destek*)

Genevieve Woods (*Kütüphaneci*)

Kapak ve Spiffy Karakteri

The Big Family

Özel Teşekkür

Bu dizinin eşğüdümünü yürüttüğü, sürekli destek sağladığı ve Ortaklık Anlaşmasının diğ-er projeleriyle bağlantıyı kurduğu için Patrick Penninck'e;

Projenin ilk aşamasındaki katkıları nedeniyle Anne Cosgrove ve Lena Kalibataite'e;

Özgün materyallerinin kullanımına izin veren bütün yayıncı ve yazarlara;

Ve farklı zaman, yol ve derecelerde buldukları katkılarıyla bunları olası kılan herkese...

The T-Kit on Intercultural Learning is a product of the Partnership Agreement on European Youth Worker Training, a joint programme of the Council of Europe and the European Commission. The institutions authorised the translation and publication of this material in Turkish.

Kültürlerarası Öğrenme, Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonunun ortak bir programı olan Avrupa Gençlik Çalışanlarının Eğitimi için Ortaklık Anlaşmasının bir ürünüdür. Adı geçen kurumlar bu eserin Türkçeye çevrilmesi ve basılması için izin vermişlerdir.

Euromed Avrupa-Akdeniz Gençlik Eylem Programı Türkiye Ulusal Koordinatörlüğü ve Avrupa Birliği Komisyonu katkılarıyla çevrilmiş ve yayımlanmıştır.

COUNCIL OF EUROPE
TRAINING-YOUTH

Avrupa Konseyi

DG IV

Gençlik ve Spor Direktörlüğü

Avrupa Gençlik Merkezi Strasbourg

30 Rue Pierre de Coubertin

F-67000 Strasbourg, Fransa

Tel: +33-3-8841 2300 - Fax: +33-3-8841 2777

Avrupa Gençlik Merkezi Budapeşte

Zivatar utca 1-3

H-1024 Budapest, Macaristan

Tel: +36-1-2124078 - Fax: +36-1-2124076

Avrupa Komisyonu

Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü

Birim D5: Gençlik Politika ve Programları

Rue de la Loi, 200

B-1049, Brussels, Belçika

Tel: +32-2-295 1100 - Fax: +32-2-299 4158

İçindekiler

Giriş	7
1. Avrupa'da kültürlerarası öğrenme ve değerler	
1.1 Avrupa nedir ve nereye doğru gidiyor.....	9
1.1.1 Avrupa: Bir çeşitlilik yaklaşımı	9
1.1.2 Avrupa kurumlarının tarihi ve değerleri üzerine birkaç söz	10
1.1.3 Avrupa'nın karşı karşıya bulunduğu sorunlar	10
1.2 Yeni çıkış noktaları.....	12
1.3 Gençlik ve kültürlerarası öğrenme: sorunlar	15
2. Kültürlerarası öğrenme kavramları	
2.1 Giriş.....	17
2.2 Öğrenmeye bir bakış	17
2.3 Kültür nedir? Kültürlerarası nedir?.....	18
2.4 Kültüre bir bakış.....	18
2.4.1 Buzdağı modeli.....	18
2.4.2 Geert Hofstede'nin kültürel boyutlar modeli	20
2.4.3 Edward T. ve Mildred Reed Hall'den kültürün davranışsal bileşenleri	22
2.4.4 Jacques Demorgon ve Markus Molz'un kültür tartışmaları	24
2.5 Kültürlerarası öğrenmeye bakmak.....	28
Milton J. Bennet'in gelişimsel kültürlerarası duyarlılık modeli	28
2.6 Özet.....	31
2.7 Kültürlerarası eğitime bir bakış	32
3. Kültürlerarası öğrenme için bir eğitim çerçevesi	
3.1 Genel Düşünceler	35
3.2 Yöntem seçimi, oluşturulması ve uyarlanması	37
4. Yöntemler	
4.1 Canlandırıcı oyunlar	39
4.1.1 Giriş	39
4.1.2 "Benim gördüğümü görebiliyor musun? Senin gördüğünü görebiliyor muyum?"	40
4.1.3 "GRRRR-FUT-BUM!"	41
4.1.4 "60 Saniye=1 Dakika mı?"	42
4.1.5 "Çeşitlilik soğanı"	43
4.2 Bireysel Çalışmalar	44
4.2.1 Giriş	44
4.2.2 "Ötekine giden yol"	44
4.2.3 "Kendi aynam"	47
4.2.4 "Kimlikle yüzleşme"	49
4.3 Tartışma, argüman, münazara	51
4.3.1 "Hangi taraftansın?"	51
4.3.2 "Değerler ticareti"	54
4.3.3 "Abigale"	56
4.4 Benzeşim (Simülasyon) oyunları	58
4.4.1 Uygulamaya yönelik bazı düşünceler.....	58
4.4.2 "Sınır 20"	59
4.4.3 "Değerbilir sorgu"	60
4.4.4 "Derdyalılar"	62

4.5 Rol oyunları	66
4.5.1 Yöntem olarak rol oyunu	66
4.5.2 “Aile yemeği”	66
4.5.3 “Azınlık organizasyonları arası ilişkiler”	67
4.6 Problem çözme	69
4.6.1 “Dokuz nokta problemi”	69
4.6.2 “Yumurta-ıştırma”	71
4.6.3 “Piller kimde?”	73
4.7 Araştırma ve sunuşlar	75
4.7.1 “Kültür laboratuvarı”	75
4.8 Değerlendirme	77
4.8.1 Genel düşünceler	77
4.8.2 “İletişim ağacı”	78
4.8.3 “Ekspres zıplayış”	80
4.9 Çeşitli alıştırmalar	83
4.9.1 Giriş	83
4.9.2 “Dünya çapında ağ (www)”	83
4.9.3 “Kültürlerarası tanıklıklar”	85
4.9.4 “Büyük güç oyunu”	87
4.9.5 “Seçimli tren yolculuğu”	88
5. Örnek programlar	89
5.1 Değişim programına hazırlanmak	89
5.2 Azınlık ve Çoğunluk	91
5.3 Kültürlerarası çatışmaların çözümlenmesi	92
5.4 Kültürlerarası öğrenmeye ilgi çekmek	95
Ek 1: Terimler sözlüğü önerisi	97
Ek 2: Kültürlerarası öğrenme eğitim kılavuzu değerlendirmesi	99
Ek 3: Kaynaklar	101
Ek 4: Ek başvuru noktaları	103